



موسسه تخصصی ایمنی و بهداشت کار، ۱۳۸۸
 انتشار و نام: دکتر آریز، ارزیابی و مدیریت ریسک ویژه بازرسان کار و مسئولین ایمنی /
 مؤلفان و گردآورندگان: ایرج محمدی، شمس الدین علیزاده، تهیه شده در مرکز تحقیقات و
 تعلیمات حفاظت فنی بهداشت کار با همکاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز
 مشخصات نشر: تهران، مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار، ۱۳۸۸
 مشخصات ظاهری: ۲۵۰ صفحه
 بارکد: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۳-۱۲-۶
 یادداشت: کتابخانه: ص ۲۱۰-۲۰۲ موضوع: ایمنی صنعتی
 موضوع: Occupational safety and health / موضوع: محیط کار - بهداشت ایمنی
 موضوع: Work environment - Safety measures / موضوع: Risk management
 شماره ثبت: ۱۳۵۹ شماره ثبت: ۱۳۵۹
 شماره ثبت: ۱۳۵۹ شماره ثبت: ۱۳۵۹
 شماره ثبت: ۱۳۵۹ شماره ثبت: ۱۳۵۹
 شماره ثبت: ۱۳۵۹ شماره ثبت: ۱۳۵۹

ارزیابی و مدیریت ریسک (ویژه بازرسان کار و مسئولین ایمنی)

پدیدآورندگان: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار با همکاری دانشگاه

علوم پزشکی تبریز

ناشر: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۰

قیمت: رایگان

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

ISBN: 978-600-6203-12-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۳-۱۲-۶



مرکز تحقیقات و تعلیمات
 حفاظت فنی و بهداشت کار

موسسه تخصصی ایمنی و بهداشت کار، ۱۳۸۸
 انتشار و نام: دکتر آریز، ارزیابی و مدیریت ریسک ویژه بازرسان کار و مسئولین ایمنی /
 مؤلفان و گردآورندگان: ایرج محمدی، شمس الدین علیزاده، تهیه شده در مرکز تحقیقات و
 تعلیمات حفاظت فنی بهداشت کار با همکاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز

مشخصات نشر: تهران، مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار، ۱۳۸۸
 مشخصات ظاهری: ۲۵۰ صفحه
 بارکد: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۳-۱۲-۶
 یادداشت: کتابخانه: ص ۲۱۰-۲۰۲ موضوع: ایمنی صنعتی
 موضوع: Occupational safety and health / موضوع: محیط کار - بهداشت ایمنی
 موضوع: Work environment - Safety measures / موضوع: Risk management



بی شک یکی از نشانه های بارز توسعه پایدار در هر کشور، ایجاد و ارتقای فرهنگ ایمنی است که به صیانت از نیروی انسانی و حفظ منابع مادی و معنوی منجر خواهد شد. به طور یقین دستیابی به چنین هدفی نیازمند رشد همه جانبه علمی و فرهنگی در زمینه ایمنی و بهداشت کار است، که از این مجمل تهیه و انتشار کتب و استانداردهای ایمنی یکی از راهکارهای موثر در بسترسازی مناسب در این خصوص به شمار می رود که در نتیجه نیازسنجی های علمی تهیه و تدوین شده باشد. مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، در سال ۱۳۴۸ با هدف تامین ایمنی و سلامت نیروی انسانی شاغل در واحدهای صنعتی، تولیدی، خدماتی، کشاورزی و معدنی کشور تاسیس و مستند به قانون کار جمهوری اسلامی ایران، بعنوان مرکز تخصصی ایمنی و بهداشت کار اقدام به خدمت رسانی به جامعه کار و تلاش کشور می نماید. این مرکز از سال ۱۳۸۸ و در راستای توسعه و رسالت خطیر و وظایف قانونی آموزشی و پژوهشی خود و رفع خلاء ناشی از کمبود کتب فنی و تخصصی در زمینه ایمنی و بهداشت کار، اقدام به تاسیس واحد انتشارات با هدف، هدایت، راهبری و انتشار این کتب در سطح کشور نمود. در همین راستا این مرکز اقدام به استاندارد سازی منابع آموزشی ایمنی و حفاظت فنی و تقویت میزان اثربخشی آموزش های مرتبط و به تبع آن ایجاد نظام یکپارچه در فرآیند های آموزشی و همچنین تدوین دستورالعمل های حفاظت فنی و ایمنی، به عنوان یک حرکت بویا و نوین و با تکیه بر آخرین دستاوردهای حوزه ایمنی و حفاظت فنی از طریق بهره گیری از دانش اساتید و متخصصان مراکز دانشگاهی، علمی و تحقیقاتی کشور نموده است. امید است بهره مندی از محتوای آموزشی و دستورالعمل ها و منابع علمی جدید بتواند در ترویج و ارتقای فرهنگ ایمنی کار، افزایش بهره وری، کاهش حوادث و بیماری های ناشی از کار نقش موثری ایفا نماید. در این میان بر خود لازم می دانم ضمن تشکر از گردآوردندگان این محتوا جناب آقای دکتر ایرج محمدفام و جناب آقای دکتر شمس الدین علیزاده، از تلاش های همکاران ارزشمند خود در مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار از جمله آقایان مهندس آرش گودرزی، مهندس علی قنادان، مهندس غلام حسین حسینی و دکتر مهدی حسین آبادی و نیز همه عزیزانی که در تولید و تدوین این محتوی آموزشی ما را یاری نموده اند تشکر و سپاسگزاری نمایم. در پایان؛ مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار با چاپ اثر مزبور به عنوان نسخه اولیه منتشر شده؛ آمادگی بهره مندی مستمر از بازخوردها و نظرات و پیشنهادات اصلاحی و سازنده کلیه اساتید، متخصصان و فعالین این عرصه؛ به منظور بر روزرسانی و رفع نواقص احتمالی، و هر چه پربارتر شدن محتوای آن را خواهد داشت.

امیر عباس یرکنی

رئیس مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار

فهرست

عنوان

شماره صفحه

فصل اول تعاریف و اصطلاحات.....	۱۱
فصل دوم ضرورت شناسایی و مدیریت خطرات.....	۲۳
۱-۲ مقدمه.....	۲۵
۲-۲ جایگاه و هدف شناسایی خطرات.....	۲۶
فصل سوم اصول کلیدی در شناسایی خطرات.....	۳۱
۱-۳ مقدمه.....	۳۳
۲-۳ اصول کلیدی در شناسایی خطرات.....	۳۴
فصل چهارم چرخه عمر سیستم و عناصر سیستم ایمنی.....	۲۸
۱-۴ مقدمه.....	۲۹
۲-۴ مراحل چرخه عمر سیستم.....	۴۲
۳-۴ فرآیندهای چرخه عمر سیستم.....	۴۴
۴-۴ کاربرد تعیین فرآیندها و استفاده از آن‌ها.....	۴۴
۵-۴ سیستم ایمنی.....	۴۵
۱-۵-۴ پیش زمینه ایمنی سیستم.....	۴۶
۲-۵-۴ ویژگیهای ایمنی سیستم.....	۴۶
۳-۵-۴ فرایند ایمنی سیستم.....	۴۷
فصل پنجم فرایند ارزیابی و مدیریت ریسک.....	۵۱
۱-۵ مقدمه.....	۵۳
۲-۵ اهداف مدیریت ریسک.....	۵۵
۳-۵ فرایند مدیریت ریسک.....	۵۵
۱-۵-۳ تعیین فضا.....	۵۶
۲-۵-۳ ارزیابی ریسک.....	۵۸
۳-۵-۳ کنترل ریسک.....	۶۳
۴-۵-۳ اطلاع رسانی و مشاوره.....	۶۴
۵-۵-۳ پایش و بازنگری.....	۶۹

۱۷۸	FMEA کاربرد ۹-۱-۴
۱۷۹	FMEA تیم ۹-۱-۵
۱۷۹	FMEA نمونه هایی از ۹-۱-۶
۱۸۸	آنالیز ایمنی شغل ۹-۲
۱۸۹	JSA مزایای ۹-۲-۱
۱۹۰	JSA اهداف اجرای ۹-۲-۲
۱۹۱	JSA برای چه مشاغلی کاربرد دارد؟ ۹-۲-۳
۱۹۱	Step, Task & Job تعریف واژه های مهم ۹-۲-۴
۱۹۱	JSA جهت انجام ۹-۲-۵
۱۹۲	JSA روش های مختلف اجرای ۹-۲-۶
۱۹۲	فهرست مرجع مشاغل و فعالیت ها ۹-۲-۷
۱۹۳	JSA تیم اجرایی ۹-۲-۸
۱۹۳	JSA فرآیند انجام ۹-۲-۹
۱۹۶	JSA کاربرد ۹-۲-۱۰
۱۹۷	JSA مثال هایی از کاربرد روش ۹-۲-۱۱
۲۰۵	منابع